

A MAGYAR TUDOMÁNY NAPJA A PARTIUMBAN
DEMOGRÁFIA, TÁRSADALMI VISZONYOK ÉS FOLYAMATOK
Nagyvárad, 2023. november 10.

Köszöntő

Tisztelt Rektor úr, Osztályvezető asszony, Elnök urak, Dékán úr, Intézményvezetők!
Igen tisztelt előadók és helyi szervezők!
Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves vendéglátó nagyváradiak!

Több éve szervezzük a tudomány napját, néha külön-külön, de egyazon célért, de többnyire együtt, mint most is. Azt tapasztaltuk, hogy egy folyamatot elindítva, görgetve, idővel testesül s alakul széles skálájú, rangos rendezvényé, rendezvényekké. Mert idő kell az összehangoláshoz, idő kell a bizalom megalapozásához, s idő kell egymást megismerni s felismerni, hiszen a szoros közreműködések által tudatosul bennünk, hogy valójában egy ügyért szorgoskodunk, a romániai magyar tudományosság fejlesztéséért.

Jó érzés látni, hogy a széles régiókban hogyan ünnepel a tudós társadalom, a tudományos eredményeik bemutatásával, megvitatásával, egymást serkentve, biztatva a további kutatómunkára.

Egy hét alatt ez a negyedik tudományünnepi rendezvény, amelyen részt veszek, a negyedik város, ahol a helyiek vendégszeretetét élvezhetem.

Ma egy hete, november 3-án a Magyar Tudományos Akadémia Magyar Tudomány Ünnepe nyitóünnepségén vehettem részt a Szegedi Tudományegyetemen az MTA Szegedi Területi Bizottsága szervezésében. A MTÜ nyitóünnepség tudományos előadását Pálfy Péter Pál Széchenyi-díjas matematikus, akadémikus, az ELTE professor emeritusa, a Bolyai János Matematikai Társulat elnöke tartotta *Bolyai János korszakalkotó felfedezése két évszázad tükrében* címmel.

Jelentős dátum a november 3-a, hiszen a magyar tudományosság két emlékezetes napja:

- Ezelőtt 198 évvel, 1825. november 3-án a pozsonyi országgyűlés alsóházi követeinek ülésén ajánlotta fel Széchenyi István birtokainak évi jövedelmét a Magyar Tudós Társaság alapításának céljára, és ezzel lehetővé tette a Magyar Tudományos Akadémia megalapítását. Ez az esemény a későbbi Magyar Tudományos Akadémia (MTA) és a tudományos célú összefogás ünnepnapja lett.
- Ezelőtt 200 évvel, 1823. november 3-án írta Bolyai János, a temesvári erődben szolgáló 21 éves katonatiszt zseniális felismerését édesapjának, Bolyai Farkasnak: „*A semmiből egy új, más világot teremtettem*”, amelyet nyugodtan tekinthetünk a nemeuklideszi geometria születésnapjának.

Bolyai János Temesvárról írt levelének 200. évfordulója alkalmából szerveztük meg Temesváron a *Bolyai – 200 Művészeti és tudományos fesztivált közösen* a temesvári Bartók Béla Alapítvánnyal, az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottsággal, a Szimmetria Alapítvánnyal és az Óbudai Egyetemmel.

Egy ilyen nagyszabású rendezvényt, amelyben helyet kaptak a tudományos előadások, workshopok, kiállítások, megemlékező előadások, könyvbemutatók, koncertek, diákvetélkedők, csakis úgy lehetett sikeresen összehozni, hogy háttérben többszereplős, intézményközi közreműködések fonódtak egybe.

A **határon átnyúló** együttműködések általi **tudományművelés** jelentőségét hangsúlyozták az MTA Debreceni Területi Akadémiai Bizottság vezetői is a tudományünnepi megnyitón, amely ezelőtt két nappal volt Debrecenben.

Ma itt, Nagyváradon, a Magyar Tudomány Napján Partiumban rendezvényen igen megtisztelő köszöntőt mondani egy ilyen nagyszabású fórum megnyitóján.

Áttekintve a színes, gazdag programot, azt tapasztalom, hogy ennek a rendezvénynek is a sokrétű együttműködés az egyik erőssége, melyben szerveződött és zajlik is le.

Köszönöm, hogy idén is csatlakoztak a Magyar Tudomány Napja Erdélyben rendezvénysorozathoz, gazdagítva, serkentve a régió tudományos életének fellendítését. A Magyar Tudomány Napja Erdélyben idei, 22. fórumának égisze alatt összesen 23 rendezvény kelt életre különböző szakterületeken és helyszíneken. A rendezvények változatos képet mutatnak téma, nagyságrend, helyszín és célközönség tekintetében, van közöttük nemzetközi tudományos konferencia, emlékülés, szakmai tanácskozás, tudomány-népszerűsítő fórum, ugyanakkor a szakmai összejöveteleket ünnepi események – tudományos kitüntetés/díjátadás, könyvbemutató, koncert – teszik rendkívülivé, emlékezetessé, s nyújtanak többlettartalmat a szakmai érdeklődők és a nagyközönség számára is. 12 rendezvény Kolozsváron, 9 pedig más településen zajlik: 3 Csíkszeredában, 1 Gyergyószentmiklóson, 2 Marosvásárhelyen, 1 Nagyváradon, 1 Sepsiszentgyörgyön és 1 Temesváron.

Természetesen mindegyik rendezvény fontos számunkra, jellemzőik a szakmaiság, a korszerű tudományos eredmények bemutatása, megvitatása, a tudomány értékeinek terjesztése s mindemellett a tudományos közösség építése.

Köszönet illeti az ötletgazdákat, a szervezőket, a kivitelezőket, közülük kiemelve Szilágyi Ferenc és Fleisz János személyét, akiknek a szerepe a sok intézmény, szervező, megvalósító támogatásának és munkájának összehangolásában igen jelentős volt.

Meggyőződésem, hogy ez a rendezvény hozzájárul az intézmény- és tudományközi kapcsolatok kiterjesztéséhez és erősítéséhez. Azt kívánom, hogy mindnyájukat járja át a rendezvény hangulata, töltsdjenek fel új ismeretekkel és élményekkel!

Bitay Enikő, az EME elnöke